

Lomtjernsmyrene i Nittedal

Prosjektbeskrivelse for restaurering av myr

Oppsummering av tiltaket

Nøkkelord	Grøfter, rydding, stubber
Antall meter grøft	5405 Meter
Myras totale areal	Cirka 200 dekar
Metode for tetting	Fortrinnsvis helfylling
Omfang av torvtak	Ingen torvtak
Høgst og rydding av skog	Cirka 16,6 dekar (både spredt og litt tett)
Grunneier	Nittedal kommune
Viktige hensyn	Stier, høyspentledning
Maskinkrav	Stor maskin, helst 2 stk. Tømmerklype/Gripkassett
Ønsket oppstart	Juni 2025
Slutføringsfrist	7. september 2025

Oslo, 12.06.2025

Eirik Walle¹
Rådgiver

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

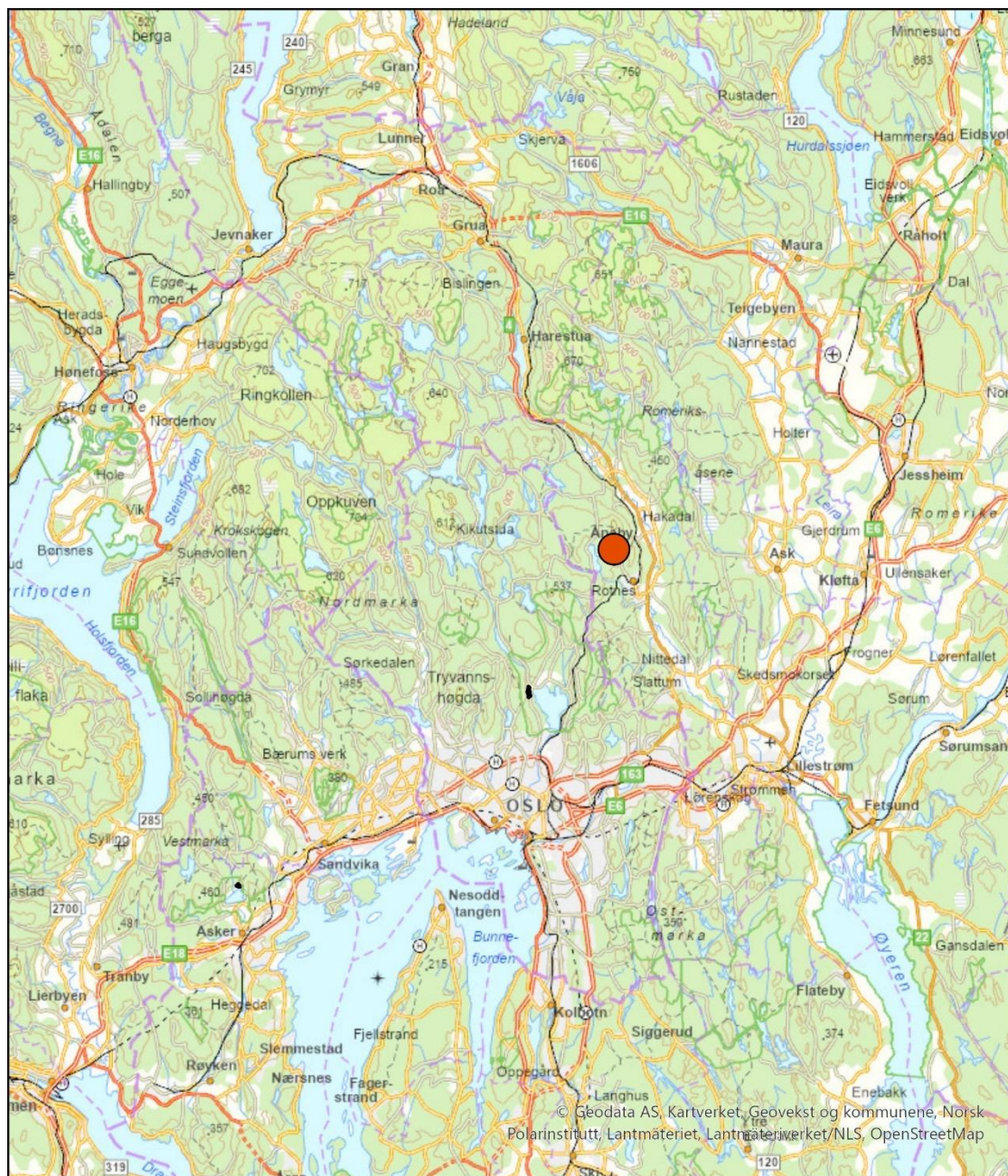
¹ eirik.walle@statsforvalteren.no; 32 26 68 30

Innhold

Oppsummering av tiltaket	2
Beskrivelse av området	4
Beskrivelse av tiltaket	6
Tetting av grøfter	6
Hogst	6
Rydde hogstavfall	9
Slette kjørespor	11
Krav til utstyr	11
Atkomst	12
Rutiner	13
Maskin og bruk	13
Kommunikasjon	13
Motorferdsel	14
Hensyn	14
Brukerinteresser	14
Arts/naturregistreringer	14
Kulturminner	14
Kriterier for tilfredsstillende utført arbeid	15
Nyttige lenker	15
Vedlegg A - Supplerende kart	16
Vedlegg B - Bilder	21
Vedlegg C - Generelle metodebeskrivelser	27

Beskrivelse av området

Lomtjernsmyrene består av et myrlendt drag mellom Lomtjern og Skåltjern i Nittedal kommune. Dette området ligger rett nord for tettstedet Rotnes². Restaureringsarealet ligger på gbnr 38/37 i Nittedal kommune. Nittedal kommune er grunneier.

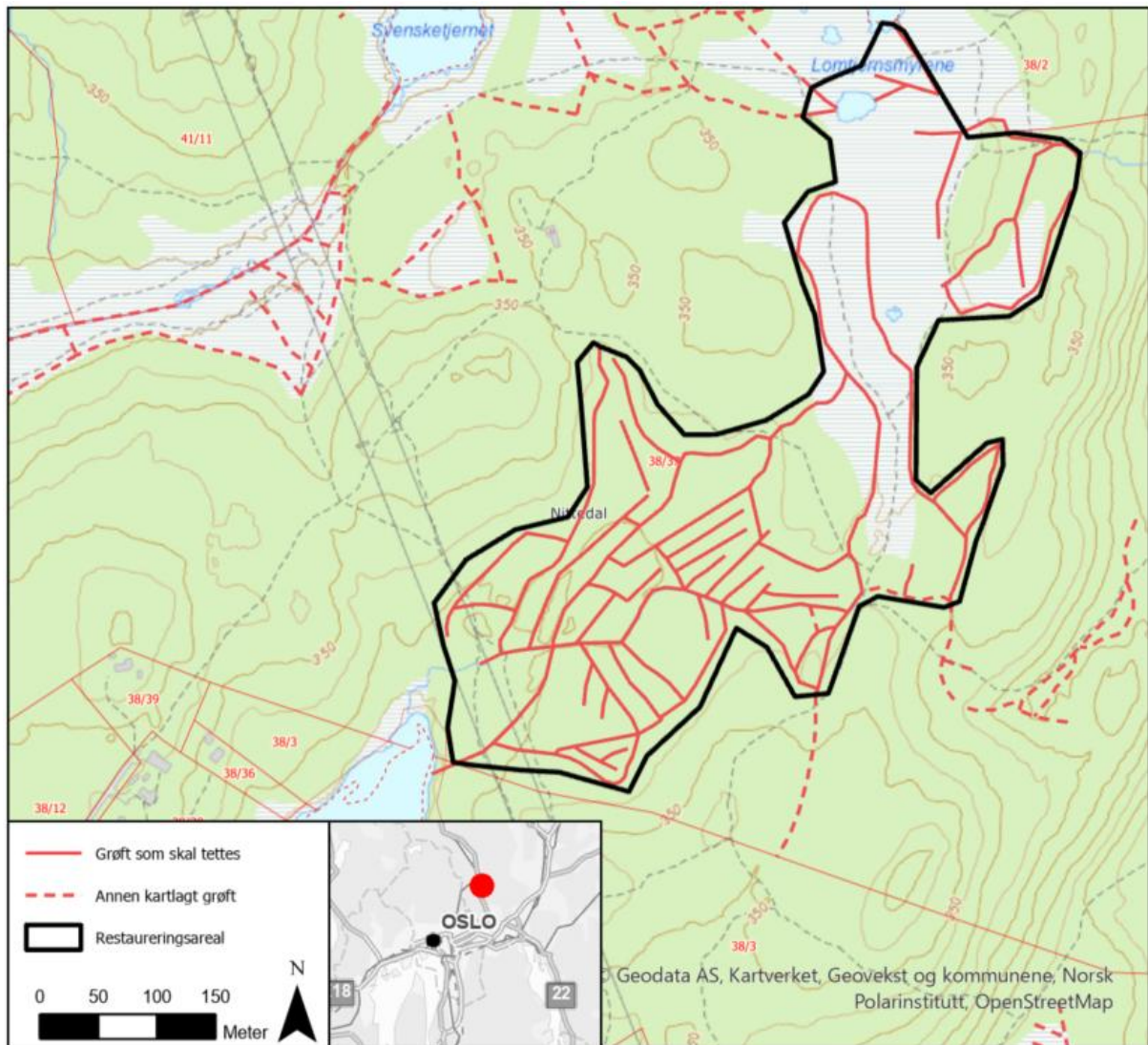

Figur 1. Prosjektetområdet ligger like nord for Oslo, i Nittedal kommune.

Myra er registrert i digitalt markslagskart (DMK) fra NIBIO som en dyp myr med «ikke nøysom» vegetasjon. Det vil si at myra ikke er næringsfattig. Boniteten i de søndre

² Lenke til kart: [Norgeskart.no](https://norgeskart.no)

delene av myra varierer mellom middels til høy. Myra ble først grøftet allerede før 1946 og innen 1976 var grøftenettverket utvidet. Likevel gjenstår et torvdekke av betydelig dybde, fra 4-5 meter i nord, til 2-3 meter i de søndre delene. Myra er fremdeles åpen i nord mot Lomtjern, mens grøftingen har ført til gjengroing lenger sør. Skogen er av marginal verdi 80 år etter grøfting.

Figur 2. Avgrensning av prosjektområdet, med grøfter som skal tettes tegnet inn som heltrukne linjer.

Myra snor seg rundt en liten kolle, hvor det er en smal grøftet og tresatt myrstreng på hver side. Disse grøftene møter et mer ekstensivt grøftenettverk sør mot Skåltjern, hvor det i dag kun gjenstår en liten åpen myrflate.

Det meste av skogen som stod på myra ble hogget av kommunen i begynnelsen av 2025. Enkelte flekker med skog gjenstår i områder med vanskelig fremkommelighet på grunn av dype grøfter og dårlig bæring.

Beskrivelse av tiltaket

Tetting av grøfter

Det er totalt 5405 meter med grøft som skal tettes. Disse grøftene er stedvis dype (cirka 1 meter), med tydelige grøftevoller. I utgangspunktet skal alle grøftene helfylles med stedegne torvmasser. Myra er gjennomgående dyp nok til at det skal god tilgjengelighet på masser. Likevel vil der være enkelte områder hvor det ikke er nok torv til helfylling (totalt cirka 200 meter). Der skal grøftene fylles igjen med tilgjengelige masser, så langt det lar seg gjøre. Vi har ikke lagt opp til at det skal lages torvdemninger i dette prosjektet.

I søndre halvdel av prosjektområdet, hvor grøftene ligger tette, har trærne også stått tett. Her vil det være mye stubber som må håndteres, mye i størrelsesordenen 20-30 cm i diameter.

Se [vedlegg C](#) for mer detaljerte metodebeskrivelse.

Hogst

Kommunen hogget mesteparten av skogen i januar og februar 2025. De lot et område på **16,6 dekar** stå igjen, da disse trærne enten stod på fuktig mark, eller i et område hvor grøftene lå tett. Større furutrær skal tas ned, men ellers skal alle trærne hogges. Felt virke graves ned i myra så langt det lar seg gjøre. Øvrig virke legges ut i skog eller på myra som død ved (hele og ukvistet). Vi har ikke en volumberegning på standen som skal tas.

Figur 3. Omfang av skog som gjenstår etter hogst. Dette skal ryddes i forbindelse med prosjektet. Skogen oppe i høyre og venstre hjørne i bilde skal ikke hogges.

Figur 4. Oversikt over skogen som gjenstår som skal ryddes. Det er om lag 16 dekar skog avmerket her. Skogen er tettest sørøst i det skraverte området..

Figur 5. Skogen som skal ryddes varierer mellom spinkle graner og bjørk som står spredt, og flekker med mer tettvokst og grov gran.

Figur 6. Skogbilde i område som ikke er hogget.

Figur 7. Skogbilde i område som ikke er hogget.

Rydde hogstavfall

Det ligger mye kvist og kvast etter hogst (figur 5). Noen stokker og kvistmatter ligger også igjen som kjørematter fra skogsmaskiner (figur 6). Disse kan benyttes ved kjøring, men innen endt restaurering skal disse sporene fjernes.

Figur 8. Hogstavfall. Foto: Eirik Walle, SFOS.

Figur 9. Skal fjernes, men kan benyttes som kjørematter inntil da.

Hogstavfall kan så langt det lar seg gjøre bli gravd ned i lånehull. De skal **ikke** legges i grøftene. Dersom mengdene hogstavfall er for store kan noe bli klemt ned i myroverflaten, og annet kan legges ut som dødt virke på fastmark.

På grunn av årstiden vi ønsker gjennomføring skal hogstavfall ikke brennes.

Slette kjørespor

I atkomsttrasé og langs hovedgrøftene i området er det kjørespor etter hogstmaskiner. Spor langs grøfter skal pusses på vei ut etter tiltaket, cirka 250 meter med spor i denne traséen.

Krav til utstyr

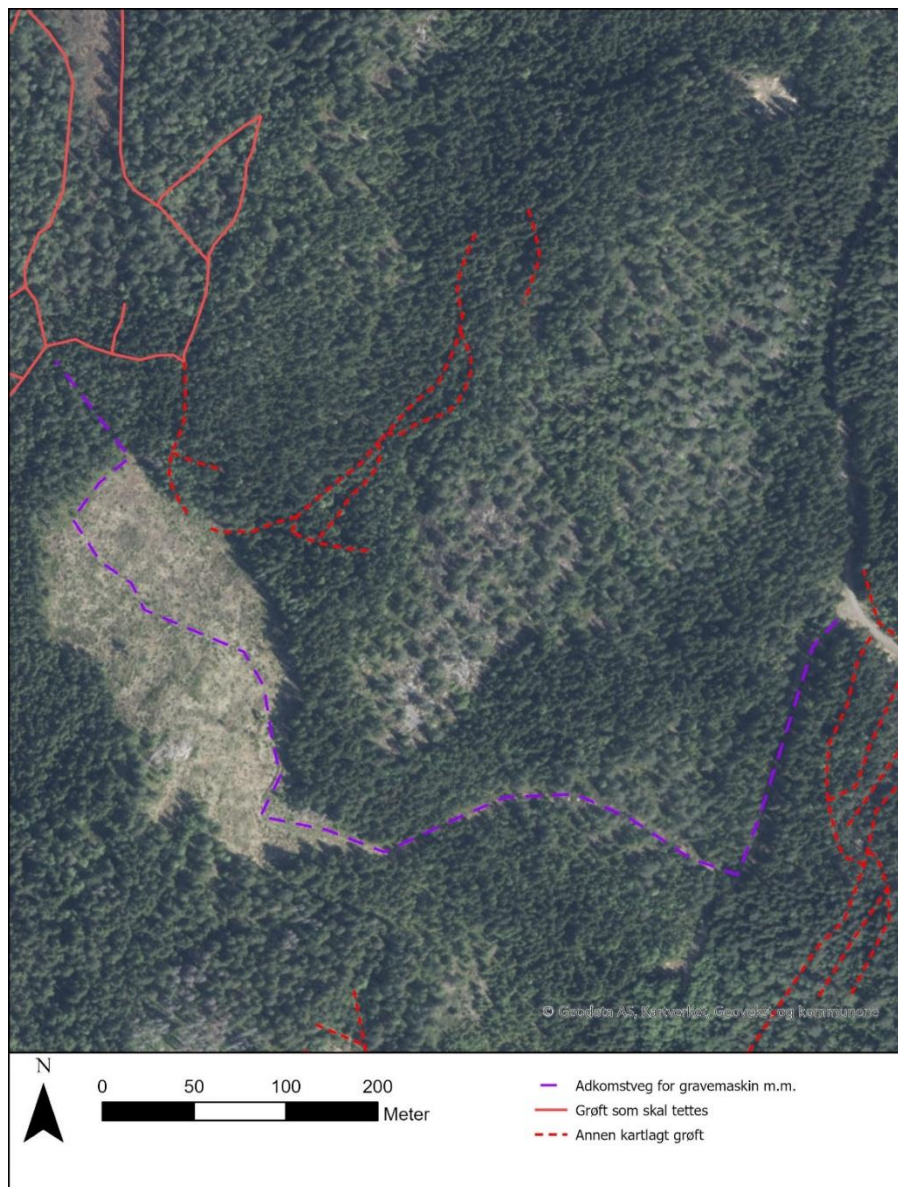
Til dette prosjektet krever vi bruk av stor gravemaskin (12-16 tonn). Grøftene er stedvis brede og dype og det blir mye graving. Liten maskin blir ikke tilstrekkelig, men kan benyttes som et supplement til stor maskin. Vi anbefaler 2 store maskiner til denne jobben.

Maskin må være utstyrt med følgende utstyr:

- Rotortilt
- Pusseskuff
- Tømmerklype / gripkassett
- Brede belter

I tillegg krever vi at leverandør stiller med stokkmatter.

Det er relativt god dekning i området (4G).

Figur 10. Atkomsttrasé over hogstflate og via gamle kjøretrasé for skogsmaskiner.

Atkomst

Fra Hadelandsveien, ta av mot Nittedal stasjon (Stasjonsveien). Følg Stasjonsveien til denne veien går over i Tumyrveien. Følg Tumyrvien helt til enden hvor det er en utfartsparkering og en bom. Skogsbilveien innenfor bommen heter Høldippelveien og følges. Gravemaskin skal belte seg inn via gammel driftsvei/hogsttrasé cirka 400 meter

(figur 9). Ved rigging kan lastebil fortsette inn til snuplass/velteplass øverst i Høldippelveien.

Endringer

Det kan forekomme små endringer i prosjektet underveis. Dette kan være endringer ved metodevalg, omfang, eller atkomst. Dette blir avgjort i samråd med leverandøren og varsles innen rimelig tid. I forbeholder oss retten til å gjøre tilsvarende vederlagsjusteringer, jf. oppdragsavtalen.

Rutiner

Maskin og bruk

- Entreprenøren skal legge inn gravemelding via www.gravemelding.no
- Gravemaskinen med belter skal vaskes før den kjøres inn i restaureringsområdet for å hindre spredning av fremmede arter.
- Det forventes at maskinene har full tank når de ankommer restaureringsobjektet.
- Prosjektet bør lastes ned offline i Field Maps før en ankommer restaureringsobjektet.
- Absorbent i tilfelle oljesøl skal være tilgjengelig ved gravemaskinen til enhver tid.

Kommunikasjon

Det forventes kontinuerlig oppdatering av prosjektdata i appen Field Maps, samt en kort, ukentlig, skriftlig oppdatering på fremdriften. Denne rapporten skal sendes til oppdragsgivers representant, **Eirik Walle** på eirik.walle@statsforvalteren.no.

Ved uforutsette hendelser, og/eller spørsmål om arbeidet i felt, skal oppsdragsiver kontaktes.

Ved uforutsett, eller planlagt stans i arbeidet (for eksempel på grunn av sykdom eller reparasjoner), og/eller spørsmål om oppdragsavtalen, eller Field Maps, skal **Eirik Walle** kontaktes.

Se tabellen under for kontaktinformasjon.

Navn, organisasjon	Rolle	Telefon	e-post
Eirik Walle, Statsforvalteren	Oppdragsgiver	32 26 68 30	eirik.walle@statsforvalteren.no
Rune Braathen, Nittedal-eiendom KF	Grunneier, skogforvalter	45 02 46 45	rune.braathen@nittedal.kommune.no
Guro Haug, Nittedal kommune	Grunneier, miljørådgiver	98 63 76 21	guro.haug@nittedal.kommune.no

Motorferdsel

- Kjøring med maskin, ATV eller andre fremkomstmidler skal begrenses til et minimum, og det skal kjøres på fastmark så langt det går.
- Det er kun tillatt for å frakte utstyr som drivstoff og andre tunge objekter som ikke kan bæres inn på myra.
- Ved kjøring for å fylle drivstoff, ber vi om at dette planlegges godt for å redusere antall turer.
- Kjøretøy skal ikke brukes til persontransport eller transport av lett utstyr.
- Entreprenøren er ansvarlig for å slette eventuelle kjørespor som måtte oppstå på grunn av arbeidene.

Hensyn

Brukerinteresser

Det er tre stier som går gjennom restaureringsområdet. Kjøring på disse må begrenses for ikke å ødelegge dem. Den største av disse går øverst i nedbørsfeltet, og denne stien kan bli noe våtere på der den krysser grøfter. Klopper kan legges ut i etterkant for å holde stien farbar.

De to andre stiene går i en nord-sør retning og fremstår mindre brukt. Den ene av disse går i myrkanten i øst, og det er allerede noen tilretteleggingstiltak på denne. På steder det vil bli våtere kan ytterligere tilretteleggingstiltak inngå etter prosjektet.

Ved utløpet i Skåltjern går en høyspentlinje som eies av Statnett. En liten del av grøftene går under denne, og vil ikke påvirke strømlinjen. Oppdragsgiver tar kontakt og varsler linjeeier. Utførende entreprenør må ha gjennomført sikkerhetskurs før man kan jobbe under linjen.

Arts/natureregistreringer

Det er ikke naturverdier i området som krever at leverandøren tar spesielle hensyn. Store, gamle furuer skal stå så langt det lar seg gjøre.

Av rødlistede arter i området er det registrert grønnfink (VU), gjøk (NT), tårnseiler (NT), tretåspett (NT). Det er også registrert furukorsnebb (LC) og heipiplerke (LC), som er norske ansvarsarter. Det er registrert orreleik på myra, og tiltaket vil kunne ha en positiv effekt på leika ved å øke andelen myr i området.

Det sårbare biologiske mangfoldet som er kartlagt i området er altså fortrinnsvis fugl.

Det er ikke registrert naturtyper eller andre naturverdier som må hensyntas i prosjektet.

Kulturminner

Det er ikke registrert kulturminner i prosjektområdet ifølge kulturminnesok.no

Kriterier for tilfredsstillende utført arbeid

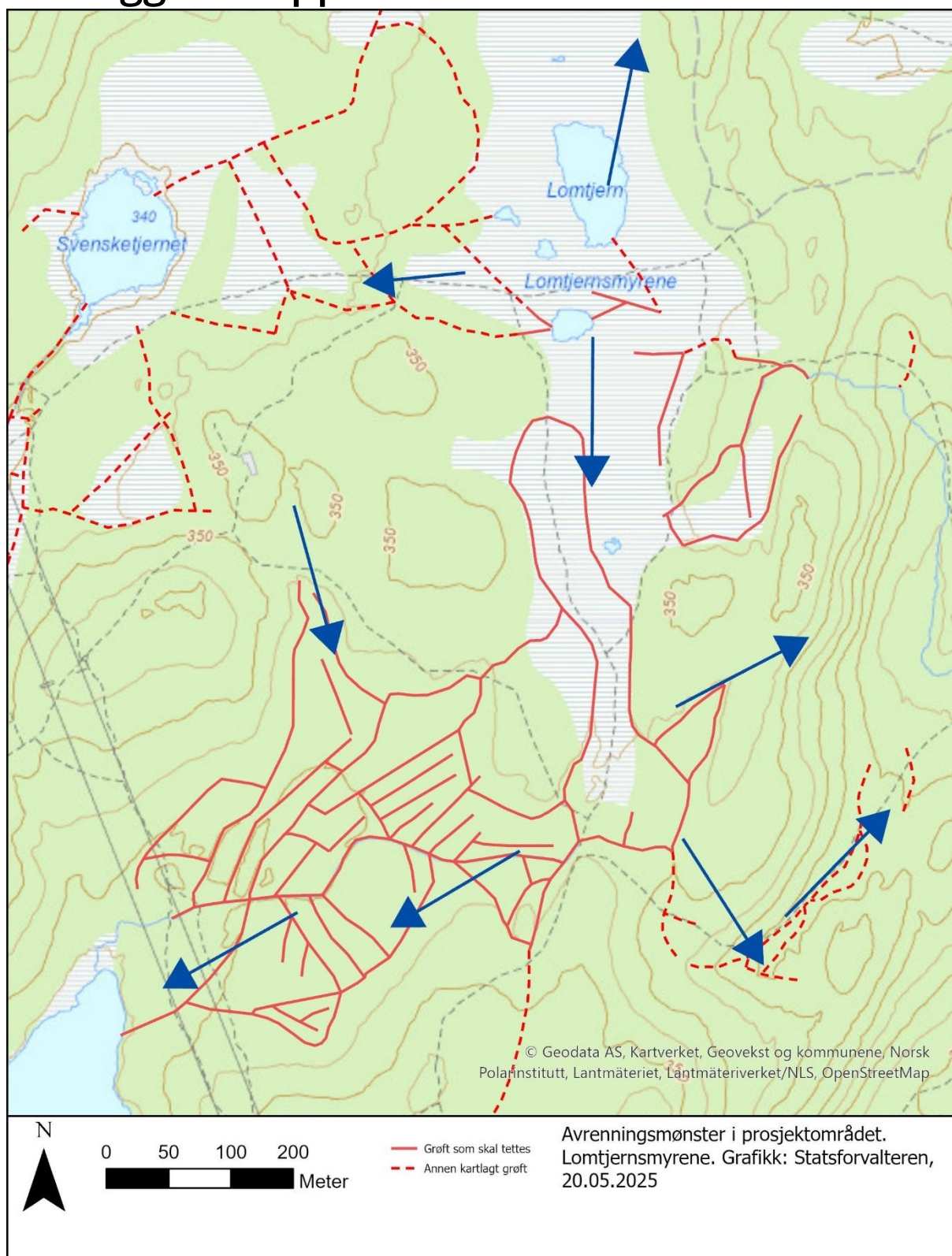
1. Metodikk beskrevet i dette dokumentet er fulgt, og tiltak som beskrevet i kart og i dette dokumentet er gjennomført. Endringer underveis skal skje i samråd med oppdragsgiver/SNO, avtales skriftlig før gjennomføring og utføres i henhold til eventuell revidert metodikk.
2. Miljøkravene, som fulgte rammeavtalen, er oppfylt.
3. Field Maps er fortløpende oppdatert.
4. Området er ryddet for søppel og eventuelle skjemmende spor, etter dialog med Oppdragsgiver/SNO.
5. Timelister er levert til Statsforvalteren.

Nyttige lenker

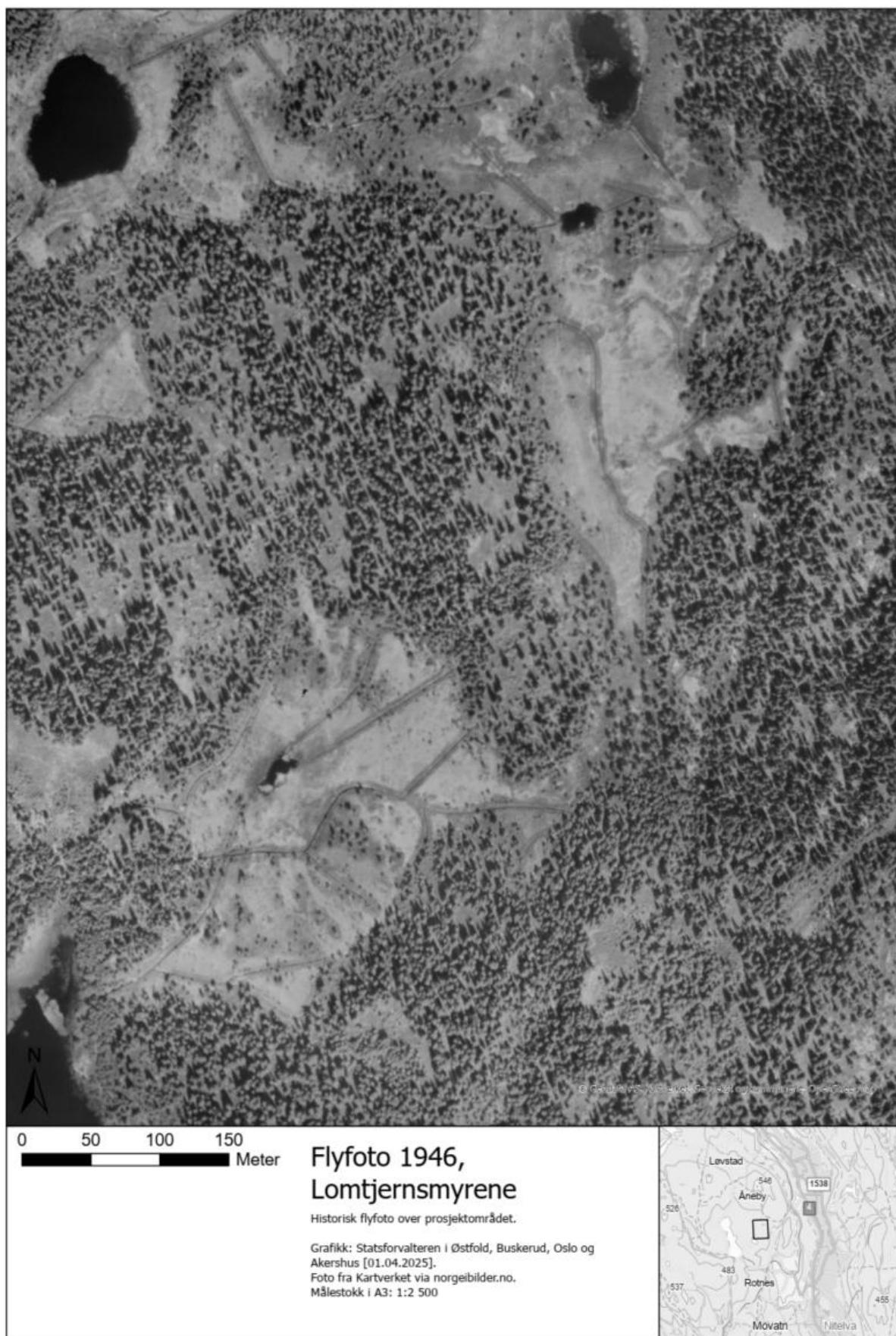
Via lenkene under kan du undersøke prosjektområdet i ulike nytte kart. Koblingene tar deg direkte til prosjektområdet.

- [Flyfoto – Norge i Bilder](#)
- [Høydedata - Kartverket](#)
- [Kulturminner – Riksantikvaren](#)
- [Værvarsel – yr.no](#)
- [Økonomisk Kartverk – NIBIO](#)
- [Artsobservasjoner – Artsdatabanken](#)
- [Myrkart – NIBIO](#)
- [Turkart – UT.no](#)

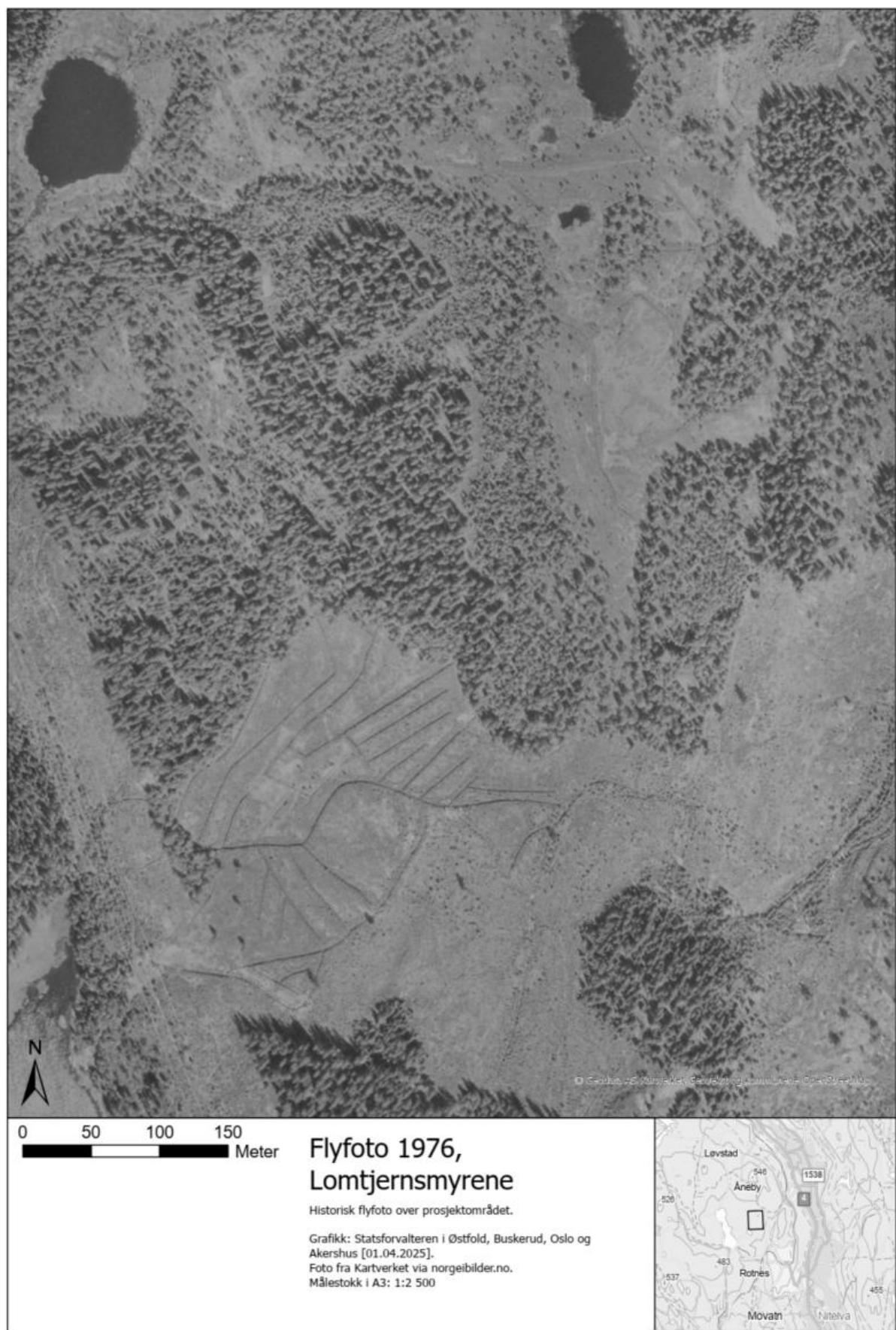
Vedlegg A - Supplerende kart

Figur 11.

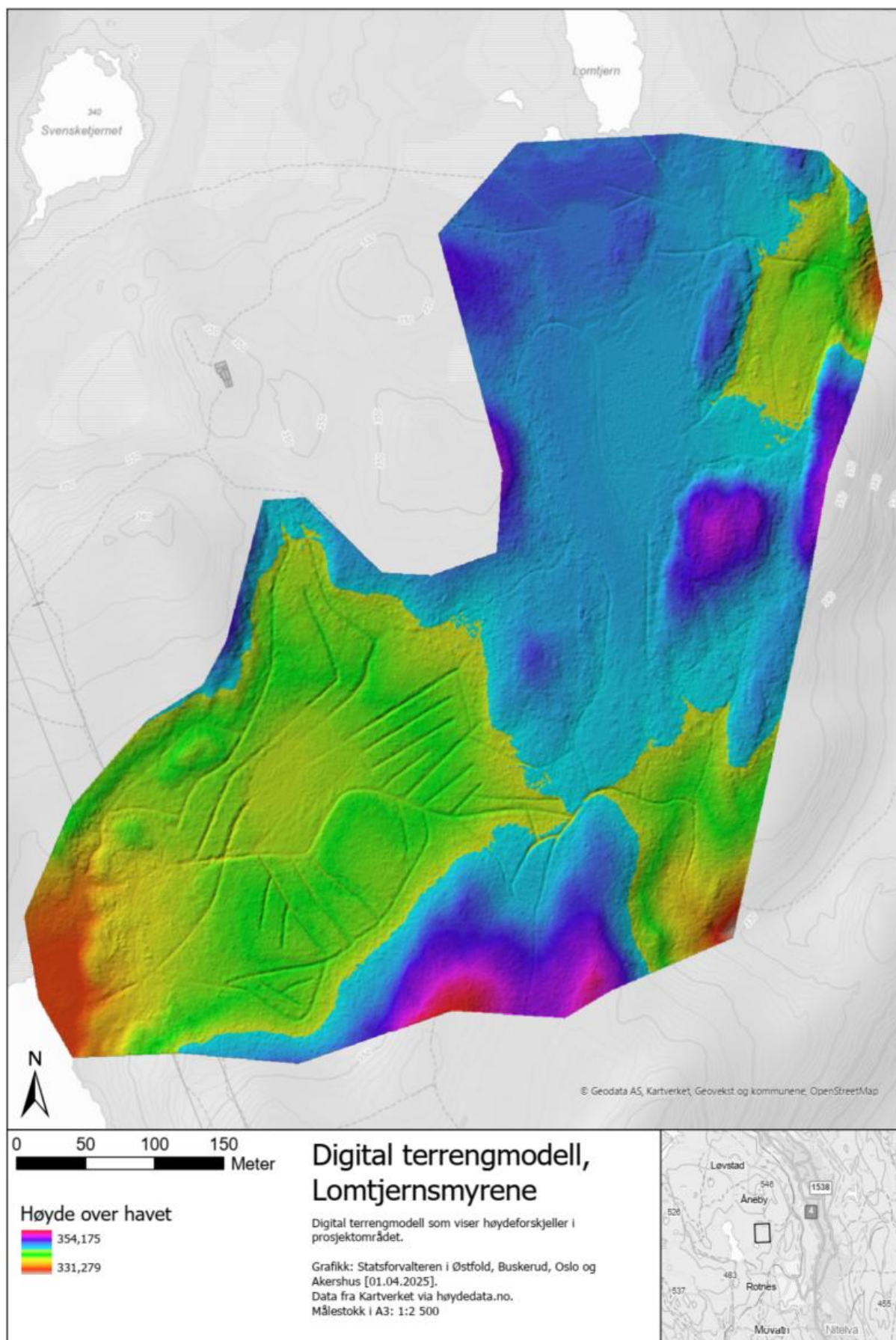
Figur 12.

Figur 13.

Figur 14.

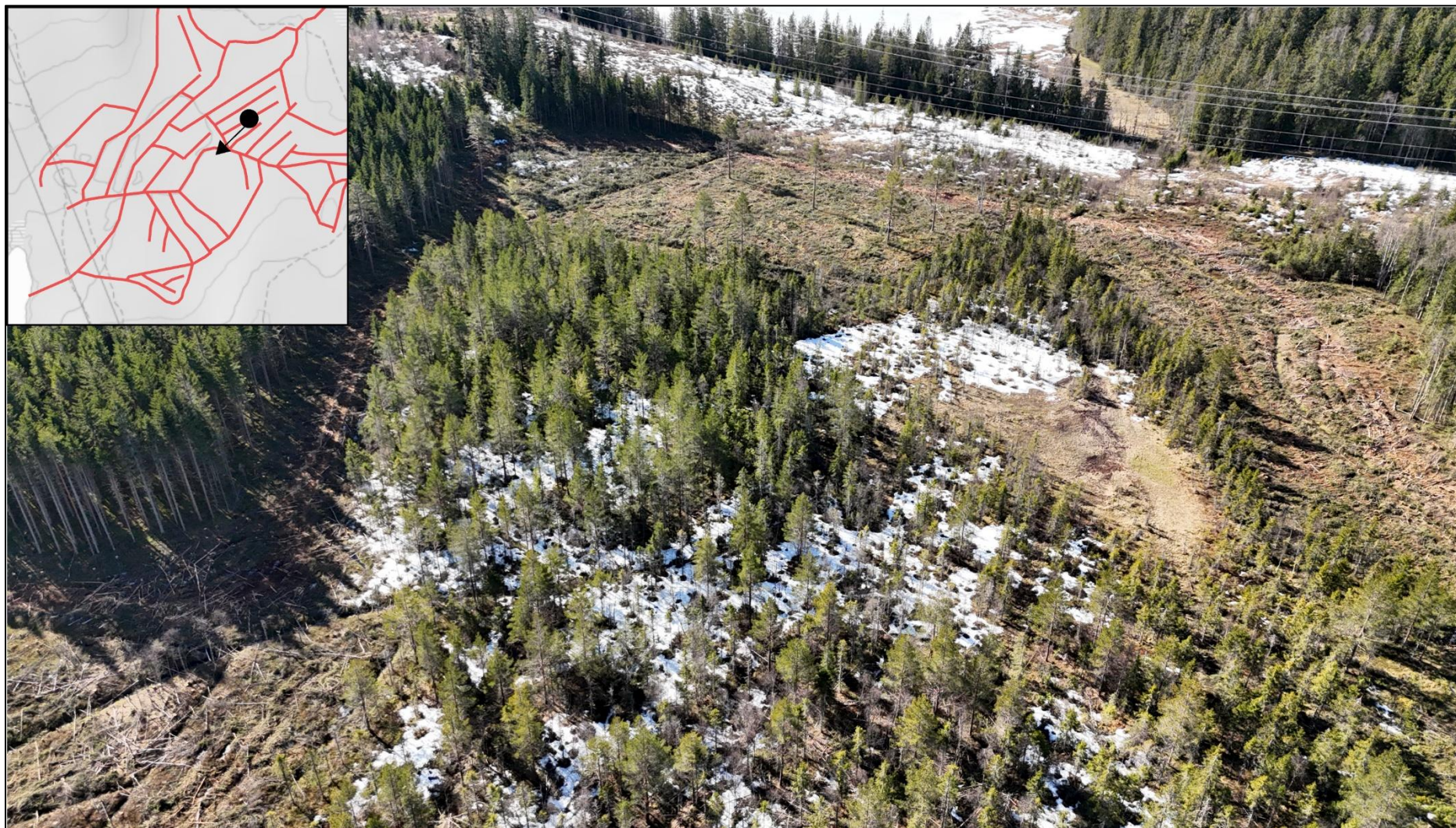

Figur 15.

Vedlegg B - Bilder

Figur 16. Typisk grøft i prosjektområde, som godt illustrerer omfanget av stubber langs grøftene.

Figur 17. Oversiktsbilde, sørvestre del av prosjektområde.

Figur 18. Vegetasjonsbilde i gjenstående skog.

Figur 19. Enkelte trær står igjen på innsiden av større grøfter.

Figur 20. Kjørespor i hellende terreng. Skal pusses på vei ut.

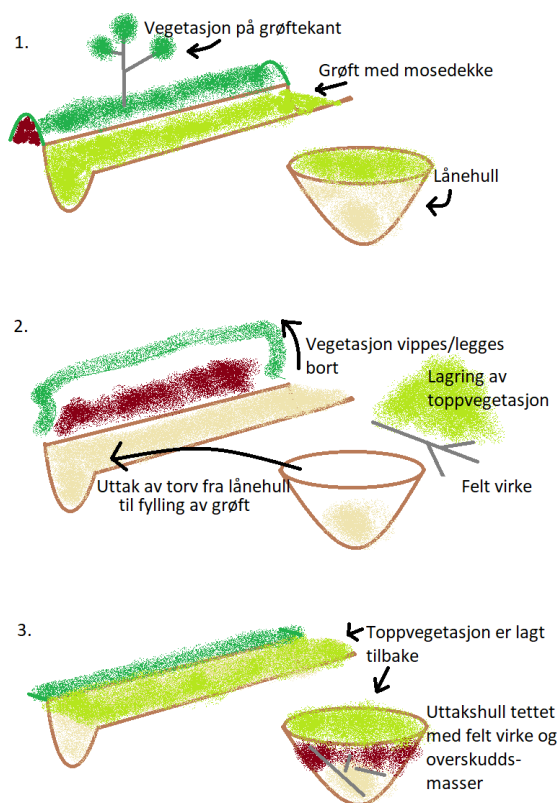
Vedlegg C - Generelle metodebeskrivelser

Tetting av grøft

Ved hydrologisk restaurering er målet å skape et stabilt nivå av stillestående vann nært opptil myroverflaten. Ved siden av å heve vannstanden skal demningene også hindre torv fra å bli vasket bort. Den vanligste måten å oppnå dette på er selvfølgelig å demme, og det er mange forskjellige måter å bygge demninger eller fylle grøfta på på.

Helfylling

Helfylling av grøft innebærer at hele grøfta fylles opp med egnede masser, og formålet er å slette grøfta, både funksjonelt og visuelt. Helfylling gjøres fortrinnsvis med stedegne egnede torvmasser, men kan også gjøres med donortorv, eller morenemasser. Gammel grøftevoll, sand og hogstavfall kan ikke brukes for å fylle grøfter etter denne metoden. Grunnen til dette er at disse massene ikke holder på vann, eller vil kunne lede vann, og dermed kan man ikke anse grøfta som tett. Denne metoden krever mest inngrep i terrenget, og er mest arbeidskrevende.

Figur 21. Konseptskisse for helfylling av grøft med stedegne torvmasser. Grafikk: Statsforvalteren.

Arbeidsmetoden utføres ved at man henter opp toppvegetasjonen fra bunnen av grøfta, og tar vare på denne. Deretter brettes toppvegetasjonen på sidene av grøfta vekk. Så lager man et uttakshull hvor man henter torv, som plasseres i grøfta til denne er fylt opp til bakkenivå. Torva i grøfta komprimeres.

Den gamle grøftevullen hentes ut fra under toppvegetasjonen, og legges i uttakshullene. Uttakshullene skal ligge så langt som mulig fra grøfta, uten at det medfører ekstra maskinforflytning. De skal også være isolert fra hverandre. Felte trær, kvister og busker langs grøftevullen skal også legges ned i uttakshullene.

Til slutt brettes toppvegetasjonen tilbake over helfyllingen. Man komprimerer massene ved å jobbe med gravemaskinen stående på stokkmatter oppå allerede tettet grøft - man jobber med andre ord foran seg. Arbeidsmetoden gir god rekkevidde ut til begge sider av grøfta og gir tett komprimering av de gravde massene. Metodikken egner seg best med stokkmatter.

Figur 22. Gravemaskin står på stokkmatter, som ligger midt på grøfta. Han tetter grøfta foran seg, og stokkmattene komprimerer massene han nettopp har lagt ned. Fra Skjerven i Maridalen landskapsvernområde. Foto: Eirik Walle, SFOS.

Helfylling kan gjøres både med og uten demninger for hver 20-40 cm fall i terrenget. Behovet for demninger må vurderes ut fra innsynkeningen i terrenget inn mot grøfta. Dersom innsynkeningen er stor vil man kanskje ikke klare å ta igjen den naturlige terreng høyden med kun helfylling, og da bør man også ha demninger for å holde tilbake nok vann i grøfta.

Fordelene med helfylling er at grøfta blir helt "fjernet" fra myra, og at man får stoppet vannet fra å renne i den.

Ulempene er at det går med mye torv, og man risikerer å lage nye vannveier via uttakshullene. Uttakshullene blir som dammer ved siden av grøfta, og dette kan være både en fordel og en ulempe. Siden man komprimerer torva vil grøfta kunne fungere som en brytningsdemning, og vannet vil heller ikke her bevege seg som i en naturlig akrotelm eller katotelm.

Lånehull

Masser til bygging av demninger og helfylling av grøfter skal hentes fra sidene av grøftene fra såkalte lånehull. Lånehullene skal ligge så langt som mulig fra grøft og demning uten at det medfører ekstra maskinforflytning. Lånehullene skal være isolert fra hverandre og ikke henge sammen. Lånehullene må ligge langt nok unna demning og grøft slik at vannet som passerer demningen ikke får et nytt løp gjennom lånehullene. Overskuddsmasser og eventuelt hogstavfall skal brukes for å tette igjen lånehullene. Lånehullene skal ikke ha skarpe kanter og maks dybde skal være 75 cm etter fylling.

Torvdemninger

Torvdemninger bygges av torv som hentes fra katotelmen (altså i de mer intakte delene av myra). Torva som brukes til å bygge demningen må kunne holde på vann. Les mer om hvordan du kan gjenkjenne hvilken torv du kan bruke i avsnittet om torvmasser. Man begynner prosessen ved å brette toppvegetasjonen til siden der en har tenkt å ha demningen. Deretter rensker og graver man vekk nedbrutt torv i en skuffebredde på tvers av grøfta. Man må såpass langt ned at man ser tydelig at man har gravd ned under bunnen av det gamle grøfteløpet. Torva man har gravd vekk skal seinere brukes i uttakshull, eller i grøfta.

Deretter henter man torv fra et uttakshull i myra, og begynner å lage demningen av denne torva. Intakt torv bygges opp i tverrsnittet man har rensket. Man komprimerer torva i demningen noe underveis. Toppen på demningen skal være 20-40 cm over bakkenivået på myra rundt. Høyden korrelerer med det intervallet demningen er plassert på, med hensyn til fall i terrenget. Demningen skal se ut som et trapes på tvers av grøfta. Det vil si at sidene skrås, både foran og bak demningen.

Figur 23. Torvdemning fra Tjennsbergmyra 29.09.2022. Foto: Suzanne Wien

Lengden på demningen skal ta igjen innsynkningen i terrenget mot grøfta. Når man har oppnådd rett høyde og bredde på demningen, avslutter man med å brette tilbake toppvegetasjonen. Dersom dette ikke dekker demningen tilstrekkelig, fyller man på med toppvegetasjon fra nedi grøfta.

Hovedpoenget med demningen er å demme vannet opp til overflaten, og lede overskuddsvann ut i terrenget på en slik måte at det ikke umiddelbart renner ned igjen i det gamle grøfteløpet nedenfor demningen. Som tommelfingerregel skal man ha en demning i grøfta for hver 20-40 cm fall i terrenget, og uansett ikke mer enn 20-30 meter mellom hver demning.

Figur 24: Torvdemning dekket med vegetasjon. Tanarkjølen NR. 06.10.2022. Foto: Kjølsv. Falklev

Under ideelle forhold kan en bygge demningene av god torv, men det er ikke alltid at forholdene er slik. Ofte vil en finne røtter nede i torva. Og røtter ønsker en ikke å ha i demningene, da vann lett kan ledes langs disse. Og ligger de i fallretningen og gjennom demningen, vil en ellers perfekt demning blir ødelagt ved at vann renner langs røttene. En må derfor prøve å sortere ut så mye som mulig av røttene, slik at en bygger demningene mest mulig av ren torv. Enkelte ganger er det så mye røtter at det driftsmessig ikke lar seg gjøre. En må da prøve å sortere ut de største røttene. De mindre bør en prøve å legge slik at de ligger på tvers av grøfta i demningen, og ikke i samme retning som grøfta.

Enkelte steder hvor myra er grunn, kan det ligge stein i, og langs med, grøfta. Store steiner kan legges i grøfta, men skal ikke være en del av selve demningen. En stein vil fungere på samme måte som røtter, og gi erosjon. Vannet møter steinen og følger tomrommet mellom steinen og torva. Slik trenger vann seg gjennom demningen og eroderer denne ganske fort.

Figur 25: Flere demninger med brudd grunnet bruk av stein i demningen. Hele denne jobben måtte gjøres opp igjen. Hemberget 2023. Foto: Suzanne Wien

Restaurering om vinteren, og seinhøstes er ikke å anbefale, da det lett kan komme snø/is i demningene. De fungerer da kjempefint så lenge det er minusgrader, men når varmegradene kommer smelter snøen/isen, og demningen er ikke en demning lenger.

Figur 26: Bygging av demninger vinterstid er ikke å anbefale. Bygging til venstre og resultatet til høyre. Foto: Kjøl. Ø. Falklev

Plugg

En plugg bygges opp på samme måte som en torvdemning. Men den er kortere ut på siden, og kan også være smalere enn en skuffebredde. Plugger blir oftest benyttet der helningen går vinkelrett på grøfta (altså på tvers over). Formålet til pluggen er å stoppe vannet fra å renne i grøfta, presse det over grøfta, og ut på nedenforliggende side i fallretningen. Her vil det som regel ikke være noe innsynkning å ta igjen med lengden på demningen, og fallretningen gjør at demningene ikke blir utsatt for noe særlig stort vanntrykk, slik at man kommer unna med å bruke mindre torv, men får samme gode resultat. Alt i alt er en plugg en liten versjon av en demning.

Figur 27: Restaurert myrflate med mange pluggene. Helningen går fra på skrått fra høyre mot venstre. Pluggene stopper vannet og sender det i samme retning som helningen. Lange demninger her ville være unødvendig bruk av torvmasser, arbeid uten noen funksjon. Vollmyra i Rendalen kommune 15.10.2024. Foto: Kjølsv Ø. Falklev

Forsterket demning

En forsterket torvdemning er en demning som er forsterket med noe annet i tillegg til torv. Vi bruker som regel trær til å forsterke med. Disse finner vi som regel ute på myrene. En forsterket demning brukes gjerne som den første demningen der vann strømmet på, eller som den siste demningen i ei grøft. Forsterkede demninger brukes også når et senket tjern demmes opp, eller i andre situasjoner der en ser at det vil bli mye trykk fra vannet en demmer opp. En forsterket demning kan også bygges med dobbelt bredde.

Figur 28: Tømmerstokker som er lagt klare der det seinere skal bygges forsterkede demninger, Vollmyra i Rendalen kommune. Foto: Kjølsv Ø. Falklev

Tre

Fortrinnsvis brukes bartrær som virke når demninger forsterkes. Disse har relativt lang holdbarhet framfor lauvtrær som råtner for fort. Om en ikke har tilgjengelig trevirke ute på myra, må en kjøre inn materialer. Malmets furuplank er å foretrekke til dette formålet.

Arbeidsmetoden foregår slik: Rensk grøfta i en skuffebredde, og til under det gamle grøfteløpet, på samme måte som om man skal lage en vanlig torvdemning. Deretter settes fire stokker vertikalt ned i myra, to på hver side av grøfta. Så legges stokker på tvers av grøfta, mellom de fire stokkene som skal holde dem på plass.

Figur 29: Begynnelsen på en demning forsterket med tre. Her er det også satt to støttestokker midt i grøfta. Grøfta går fra høyre til venstre i bildet.

Figur 30: Tilnærmet fullført demning forsterket med tre.

Foran og bak pakkes stokkene med torv. Det kan også lønne seg å lage en slak skråning fra bunnen av grøfta og opp mot bakkenivå foran demningen oppstrøms. Da unngår man at vannet stanger rett i demningen og begynner å grave nedover med stor kraft. Skråningen vil ta litt kraft ut av vannet, og samtidig sende det oppover og ut til sidene når det til slutt treffer demningen. Stokkene stables til 40 cm over bakkenivå. Deretter kappes støttestokkene slik at de ikke stikker opp. Til slutt dekkes demningen med toppvegetasjon.

Figur 31: Forsterket demning med stående tømmerstokker. Vindflomyra 17.10.2017. Foto: Kjølvs Ø. Falklev

Figur 32: Forsterket demning med stående tømmerstokker. Vindflomyra 17.10.2017. Foto: Kjølvs Ø. Falklev

Hogst

Hogst langs grøfter

Langs grøfter vil det måtte ryddes et 3-5 m bredt belte på hver side. Dette er det som trengs for at gravemaskinene skal kunne jobbe fritt. Man må også sørge for at hele den gamle grøftevollen blir hogd, slik at den ved restaurering kan jevnes med terrenget ellers.

Som regel lønner det seg å hogge underskogen først. Dette kan gjøres med motorsag, eller ryddesag. Deretter kan en ta ned de større trærne. Erfaringsmessig blir det vanskeligere å rydde området ordentlig om en feller de største trærne først. Dette fordi de store trærne da ligger over de mindre, og dermed dekker områder en skal rydde.

Dersom det skal hogges langs grøftene er det en fordel at dette gjøres på barmark, for å få så lave stubber som mulig, av grunner nevnt ovenfor.

Figur 33: Hogst av skog og busker i en tremeters bredde på begge sider av grøfta. Bilde fra Atnsjømyra naturreservat i 2017. Foto: Ole Arne Hagen

Hogst på myrflata

Hvor nødvendig det er med hogst ute på det som er/var selve myrflata, vil variere fra prosjekt til prosjekt. Her vil målbildet for restaureringen være viktig, og målbildet henger ofte sammen med hvordan myra så ut før den ble grøftet. Dersom myrflata var helt åpen før grøfting, kan det være nærliggende å tenke at åpen myr er målet etter restaurering. Dersom myrflata før grøfting hadde naturlig innslag av trær, vil det kunne være unaturlig å ta ned alt.

Dersom målet er å tilrettelegge for våtmarksfugl, vil det som regel ikke være positivt å sette igjen store trær ute på myrflatene man åpner, fordi disse vil bli brukt som utkikksposter for rovfugl.

Som regel vil vi velge å ta ned alt av trær dersom det har kommet opp mye, på ei intensivt grøftet, tidligere helt åpen myrflate. Her vil det også være mer naturlig å tenke på å frakte hogstavfallet ut av myra. Da vil faktorer som bæring på myra måtte hensyntas, og eventuell vinterhogst vurderes. Dersom det dreier seg om ei tidligere tresatt myr, hvor det nå er oppslag av trær, vil vi antagelig velge å kun ta ned oppslaget, og la de eldre, større trærne stå. I slike tilfeller vil det være naturlig å la hogstavfallet ligge der det felles.

Døde, og ellers spesielle, trær (f.eks. tiltalende utseendemessig) vil det være naturlig å la stå, med mindre det er konkrete grunner til å ta de ned.

Det er best for myra om det meste av hogsten foregår manuelt. Dette vil være overkommelig i de fleste tilfeller, med unntak av de myrene hvor det har kommet opp stor skog, på det som tidligere har vært en åpen myrflate.

Dersom hogst og graving gjennomføres på ulike tidspunkt kan kvistmatte etter hogst langs grøft bli liggende for gravemaskin å kjøre på senere. Dette krever som regel at gravemaskinen rydder vekk matten samtidig som grøfta restaureres, noe som tar lenger tid.

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Postboks 325, 1502 Moss | sfospost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/os

